

Examen VMBO-KB

2017

tijdvak 2
maandag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Gebruik het bronnenboekje.

Dit examen bestaat uit 36 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 In 1848 veranderde Koning Willem II in zeer korte tijd van mening over de manier waarop Nederland geregeerd moest worden. Dit kwam vooral door gebeurtenissen in het buitenland.
→ Welke gebeurtenissen waren dit?
- 1p 2 Welke **politieke** verandering werd in de grondwet van 1848 vastgelegd?
A De koning werd gekozen door de Tweede Kamer.
B De koning werd onschendbaar.
C De koning werd staatshoofd van een monarchie.
D De koning werd staatshoofd van een republiek.
- 2p 3 drie uitspraken rond 1900:
1 De overheid moet ook het onderwijs van mijn kinderen betalen en niet alleen het openbaar onderwijs van de kinderen van mijn buurman.
2 De overheid moet zorgen dat de ondernemers worden gedwongen de arbeidsomstandigheden van arbeiders te verbeteren.
3 De overheid moet zo weinig mogelijk financiële en economische steun geven. Daar worden de mensen alleen maar lui van.
drie groeperingen:
a confessionelen
b feministen
c liberalen
d socialisten
→ Welke uitspraak is kenmerkend voor welke groepering? **Let op!** Elke groepering mag maar één keer genoemd worden. Er blijft één groepering over.
Doe het zo:
Uitspraak 1 is kenmerkend voor groepering ... (vul letter in).
(enz. tot en met uitspraak 3)

Gebruik bron 1, 2, 3 en 4.

- 2p 4 Straten zijn vaak genoemd naar politici. Hieronder staan vier redenen om een straat naar iemand te vernoemen:
- a Deze persoon droeg bij aan de verbetering van de positie van de arbeiders en als grondlegger van de sociaal-democratie.
 - b Deze persoon droeg bij aan een christelijke samenleving en was partijleider en minister-president.
 - c Deze persoon had een leidende rol in de emancipatie van het katholieke deel van de bevolking.
 - d Deze persoon was leider van de liberalen in de 19e eeuw.
- Geef per reden aan welke bron daarbij hoort. Zoek in de plattegronden de naam van de politicus die bij de beschrijving hoort.

Doe het zo:

Bij reden a hoort bron ... (vul nummer in).
(enz. tot en met reden d)

- 2p 5 Hieronder staan zes beschrijvingen van omroeporganisaties en gezondheidszorg. Elke beschrijving hoort bij een zuil.
- 1 Aan het eind van de avond besloot de K.R.O. haar uitzending met een religieus woord door bisschop Bekkers.
 - 2 De V.A.R.A. begon haar uitzending met een strijdlied waarin de bevrijding van de arbeiders centraal stond.
 - 3 De verzorging van de patiënten in het Sint Franciscus Gasthuis werd vooral door nonnen verricht.
 - 4 Elke morgen werd in de kerkzaal van het diaconessenziekenhuis door de dominee om Gods zegen gevraagd.
 - 5 Het verzorgingshuis werd genoemd naar de sociaal-democratische leider Willem Drees.
 - 6 Naar de uitzendingen van de N.C.R.V. werd vooral door protestanten geluisterd.
- Neem het onderstaande schema over op je antwoordblad en vul het **nummer** van iedere beschrijving op de juiste plaats in.

	katholieke zuil	protestantse zuil	socialistische zuil
omroeporganisaties			
gezondheidszorg			

Gebruik bron 5.

- 2p 6 Enkele uitspraken van personen die op de plattegrond voorkomen:
- 1 “Als ik bij iemand in een auto stap, ga ik niet eerst achterin kijken of er misschien gestolen spullen liggen. Ik heb niets gedaan.”
 - 2 “Er is voor mij voldoende bewijs aanwezig om vier maanden gevangenisstraf te eisen.”
 - 3 “Volgens mij is de diefstal bewezen en daarom leg ik een gevangenisstraf op van drie maanden.”
 - 4 “De agenten hebben geen orde gehandhaafd, maar ellende veroorzaakt. Doordat mijn cliënt vier dagen vastzat, is hij zijn baan kwijtgeraakt.”
- Welke uitspraak hoort bij welke persoon?

Doe het zo:

Uitspraak 1 hoort bij ... (vul de naam van de juiste persoon uit de bron in).
(enz. tot en met uitspraak 4)

Gebruik bron 6.

- 2p 7 De tekst in de agenda van de koning is bewerkt. Bij elke dag is er een fout in verstoep.
- Schrijf de **drie** agendapunten op die niet bij de functie van koning horen.

- 2p 8 Vier beweringen over de huidige grondwet:

- 1 In de grondwet staan de belangrijkste rechten en plichten van de burgers.
 - 2 In de grondwet staat op welke manier ons land bestuurd moet worden.
 - 3 In de grondwet staat welke straf voor een misdaad wordt opgelegd.
 - 4 In de grondwet zijn alle regels en wetten tot in detail uitgewerkt.
- Geef per bewering aan of deze **juist** of **onjuist** is.

Doe het zo:

Bewering 1 is juist/onjuist (maak een keuze).
(enz. tot en met bewering 4)

- 2p 9 In het schema hieronder staan enkele stappen van een wetsvoorstel tot wet.
De eerste en de laatste stap zijn al ingevuld.
Enkele andere stappen zijn:
- a behandeling wetsvoorstel door de Eerste Kamer
 - b behandeling wetsvoorstel door de Tweede Kamer
 - c ministerraad bespreekt wetsvoorstel
 - d ondertekening door de koning, de indienende minister en de minister van Justitie
- Neem het onderstaande schema over op je antwoordblad. Vul in elk vak van het schema in welke stap daar hoort. **Let op!** Vul alleen een letter in.

- 1p 10 Wat wordt verstaan onder rechtsbijstand?
- A De hulp die justitie geeft aan een gevangene als hij terugkeert in de maatschappij.
 - B Het grondrecht op een bijstandsuitkering na een langdurige periode van werkloosheid.
 - C Het recht van een verdachte op verdediging in een rechtszaak.
- 1p 11 Wat is de functie van de Nationale Ombudsman?
- A De burger kan een klacht indienen over de overheid en de overheid krijgt dan altijd een boete.
 - B De burger kan een klacht indienen over de overheid en de overheid krijgt eventueel advies hoe de klacht kan worden opgelost.
 - C De burger kan bij de overheid een klacht indienen over onwettig gedrag van zijn buurman en krijgt eventueel juridisch advies voor een rechtszaak.
 - D De burger kan bij de overheid een klacht indienen over een reorganisatie en eventueel een schadevergoeding ontvangen.

Historisch overzicht vanaf 1900

- 1p 12 Hieronder staan vier titels van boeken:
- 1 Georganiseerde stakingen in de Amsterdamse haven
 - 2 Honderdvijftig jaar beroepsonderwijs in Nederland
 - 3 Kredietverlening aan startende ondernemers
 - 4 Nieuwe eisen van vakbekwaamheid in de bouw
- Stel, je onderzoekt de geschiedenis van de vakbonden in Nederland.
→ Welk boek geeft informatie voor jouw onderzoek? Schrijf alleen het nummer van de titel op.
- Gebruik bron 7.*
- 1p 13 Bij welk bondgenootschap hoorden de donkergrijs gekleurde landen?
- A de Centralen
 - B de Geallieerden
 - C de Navo
 - D het Warschaupact
- Gebruik bron 8.*
- 2p 14 Noem **twee** onderdelen uit de bron waaruit blijkt dat er **tijdens** de Eerste Wereldoorlog andere militaire middelen gebruikt werden dan **vóór** de Eerste Wereldoorlog.
- Doe het zo:*
- Er werden tijdens de Eerste Wereldoorlog andere militaire middelen gebruikt; dat blijkt uit ... en uit
- Gebruik bron 9.*
- 2p 15 Welke verwachting over de oorlog hadden de toeschouwers toen de soldaten in 1914 naar het front gingen? Geef ook aan of deze verwachting achteraf gezien terecht was.
- Doe het zo:*
- Verwachting van de toeschouwers: ...
- Dat was achteraf wel/niet (maak een keuze) terecht, want ...
- 1p 16 Welke politieke problemen werden door de Pacificatie van 1917 in Nederland opgelost?
- A de bekostiging van de mobilisatie en de discriminatie van de liberalen
 - B de discriminatie van de liberalen en de financiering van het bijzonder onderwijs
 - C de financiering van het bijzonder onderwijs en de kwestie van het algemeen kiesrecht
 - D de kwestie van het algemeen kiesrecht en de bekostiging van de mobilisatie

- 2p 17 De Volkenbond werd opgericht na de Eerste Wereldoorlog.
→ Noem één reden waarom de Volkenbond werd opgericht na de Eerste Wereldoorlog.

→ Geef ook één reden waarom de Volkenbond niet succesvol was.

Doe het zo:

De Volkenbond werd opgericht na de Eerste Wereldoorlog, omdat ... (noem een reden).

De Volkenbond was niet succesvol, omdat ... (noem een reden).

Gebruik bron 10.

- 1p 18 Deze foto hoorde bij een campagne van de Nederlandse overheid.
→ Geef aan waarom deze campagne kenmerkend is voor de economische situatie in de jaren dertig.

- 3p 19 Hieronder staan drie begrippen die te maken hebben met de crisispolitiek van de Nederlandse regering in de jaren dertig.

- a aanpassingspolitiek
- b stempelen
- c werkverschaffingsprojecten

→ Maak per begrip duidelijk dat het past bij de crisispolitiek van de Nederlandse regering in de jaren dertig.

Doe het zo:

aanpassingspolitiek: past bij de crisispolitiek, want ...
(enz. tot en met begrip c)

Gebruik bron 11.

- 1p 20 Met welk kenmerk van het nationaal-socialisme wordt in de bron de spot gedreven?

- A antisemitisme
- B gelijkschakeling
- C leiderschapsbeginsel
- D rassentheorie

- 1p 21 Groot-Brittannië en Frankrijk verklaarden op 3 september 1939 de oorlog aan Duitsland.
→ Welke gebeurtenis vormde in 1939 voor beide landen de aanleiding tot deze oorlogsverklaring?

- 2p 22 Hieronder staan de namen van vier politieke leiders tijdens de Tweede Wereldoorlog:
- Churchill
 - Hitler
 - Roosevelt
 - Stalin

Tijdens de Tweede Wereldoorlog stonden twee bondgenootschappen tegenover elkaar: de **Asmogendheden** en de **Geallieerden**.

→ Neem de namen van de politieke leiders over op je antwoordblad en geef per persoon aan tot welk bondgenootschap hij behoorde.

Doe het zo:

Bij Churchill hoort ... (vul in: Asmogendheden of Geallieerden)
(enz. tot en met Stalin)

- 1p 23 Geef één reden waarom de overheid in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog distributiebonnen invoerde.

Gebruik bron 12, 13 en 14.

- 1p 24 De foto's zijn afbeeldingen van gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

→ Zet de foto's in de juiste tijdvolgorde waarin deze gebeurtenissen hebben plaatsgevonden, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ..., daarna ... en ten slotte ... (vul nummers in).

Gebruik bron 15, 16 en 17.

- 2p 25 Drie beschrijvingen van gebeurtenissen in de tijd dat Nederland bezet was tijdens de Tweede Wereldoorlog:

1 collaboratie met de Duitsers

2 deportatie van joden

3 distributie van goederen

→ Welke bron past bij welke beschrijving?

Doe het zo:

Bij bron 15 past ... (vul nummer van beschrijving in).
(enz. tot en met bron 17)

- 1p 26 De Tweede Wereldoorlog wordt een wereldoorlog genoemd, omdat er veel landen bij betrokken waren én omdat er wereldwijd gevochten werd. Maar deze oorlog wordt behalve wereldoorlog ook een **totale** oorlog genoemd.

→ Geef een reden waarom de Tweede Wereldoorlog een totale oorlog wordt genoemd.

- 1p 27 Frankrijk en Groot-Brittannië werden vóór de Tweede Wereldoorlog tot de wereldmachten gerekend, ná de Tweede Wereldoorlog niet meer. Door welke ontwikkeling werden Frankrijk en Groot-Brittannië na de Tweede Wereldoorlog niet meer tot de wereldmachten gerekend?
- A door het verlies van bijna alle handelsschepen
 - B door het verlies van de waarde van hun munteenheid
 - C door het verlies van hun belangrijkste koloniën
 - D door het verlies van veel soldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog

Gebruik bron 18 en 19.

- 1p 28 Hieronder staan de namen van vijf personen:
- 1 Chroesjtsjov
 - 2 Churchill
 - 3 Gorbatsjov
 - 4 Kennedy
 - 5 Stalin
- Welke **twee** personen waren betrokken bij **beide** gebeurtenissen die te zien zijn in de bronnen? Schrijf alleen de nummers op.
- 2p 29 Tussen 1945 en 1950 veranderde de Nederlandse samenleving snel en ingrijpend. Vooral op economisch gebied vonden grote veranderingen plaats.
- Geef twee voorbeelden van veranderingen op economisch gebied waarbij de overheid een grote rol speelde.

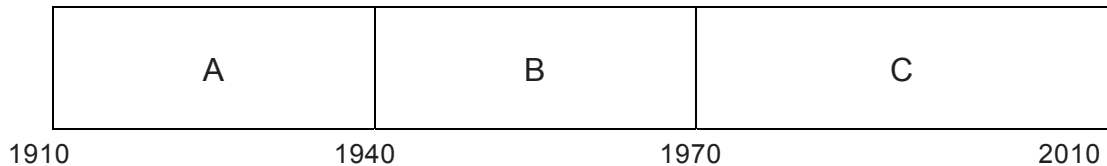
Gebruik bron 20, 21, 22 en 23.

- 2p 30 Hieronder staan enkele gebeurtenissen en ontwikkelingen die vanaf 1960 in Nederland een rol hebben gespeeld:
- 1 de actiebereidheid tijdens de Tweede Feministische Golf
 - 2 de komst van gastarbeiders
 - 3 de opkomst van een consumptiemaatschappij
 - 4 de verhouding tussen Nederland en de Europese Unie
 - 5 de werking van het poldermodel
- Geef per bron aan welke gebeurtenis of ontwikkeling daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één gebeurtenis of ontwikkeling over.
- Doe het zo:*
Bron 20 hoort bij ... (schrijf nummer op).
(enz. tot en met bron 23).

- 2p **31** zes verschijnselen:
- 1 Chinese restaurants
 - 2 hamburgers
 - 3 jeanskleding
 - 4 korfbal
 - 5 molens
 - 6 rock en roll
- Welke drie verschijnselen zijn voorbeelden van amerikanisering?
Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 24, 25 en 26.

2p **32**

→ Geef per letter uit de tijdbalk aan welke bron daarbij hoort.

Let op! Elke bron mag maar één keer gebruikt worden.

Doe het zo:

Bij letter A hoort ... (vul bron in).

(enz. tot en met letter C)

Gebruik bron 27.

- 1p **33** Wat probeert de tekenaar met deze prent duidelijk te maken?
- A De Europese economie kan de komst van steeds meer gastarbeiders en asielzoekers niet goed opvangen.
 - B De Europese politieke eenheid zorgt ervoor dat Europa internationaal weer meetelt.
 - C Europa is in plaats van kapitalistisch communistisch geworden en verliest daardoor politieke macht.
 - D Europa kan de internationale economische concurrentie nauwelijks bijhouden.

- 1p **34** Enkele Europese samenwerkingsorganisaties in willekeurige volgorde:
- EEG
 - EGKS
 - EU
- Zet de samenwerkingsorganisaties in de juiste tijdvolgorde, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ..., dan ... en ten slotte

Gebruik bron 28.

- 1p 35 Voor welk gevaar wil de tekenaar waarschuwen?
- A dat de grote wereldsteden onleefbaar dreigen te worden
 - B dat er een grote kans is op een nieuw conflict tussen de Verenigde Staten en de Sovjetunie
 - C dat er in het westen angst bestaat voor de gevolgen van ernstige besmettelijke ziekten
 - D dat vooral westerse steden doelwit lijken te zijn voor terroristische aanslagen

Gebruik bron 29.

- 1p 36 In welke tijd speelt deze bron zich af?
- A in de tijd van de Eerste Wereldoorlog
 - B in de tijd van de Koude Oorlog
 - C in de tijd van de Tweede Wereldoorlog
 - D in de tijd van het Interbellum

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.